

## ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои муштараки диссертациони 6D.KOA-022 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон ба кори диссертациони Назаров Холназар Давлатшоевич дар мавзӯи “Афкори педагогӣ-ахлоқӣ дар ҳамосаи “Гурғулӣ”, ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст

1. Педагогикаи халқӣ яке аз арзишмандтарин ва ҷуртаҷиртарин соҳаи илми педагогика буда, дар ташаккули сифатҳои неки ахлоқии насли наврас ва ҷавонон мақоми ниҳоят калонро мебозад.

Муҳимияти ҷанбаи илмӣ-педагогии ҳамосаи “Гурғулӣ” низ, ҳамчун эҷодиёти шиғоҳии халқи тоҷик дар он аст, ки асоси онро педагогикаи халқӣ ташкил медиҳад ва дар баланд бардоштани ҳисси худшиносию ҳудогоҳии миллӣ аҳамияти арзанда дорад. Эҷодиёти шиғоҳии халқи тоҷик, аз ҷумла, ҳамосаи «Гурғулӣ» дар тули асрҳо таҷрибаи бой ва рангини ҳаёти мардумро дар бар гирифтааст ва метавонад ҳамчун заминаи барқароршавии хуввияти миллӣ дар тарбияи насли наврас хизмат намояд.

Маҳз, ҳамосаи “Гурғулӣ” он сарчашмаи ҷурғановати педагогӣ-ахлоқӣ мебошад, ки дар он мақсадҳо, усулҳо, воситаҳои мардумии тарбияи халқӣ тавассути симои қаҳрамонҳои мардумӣ ва тарбия дар равиҳои анъанаҳои халқӣ вучуд дорад. Меъёрҳо ва принсипҳои баланди маънавӣ ва ахлоқӣ, ғояҳои умумибашарӣ, аз ҷумлаи – неки ва адолат, инсондустӣ ва ҳисси баланди ватандӯстӣ мӯҳтавои ҳамосаи мардумии халқи тоҷик «Гурғулӣ» маҳсуб меёбад.

Имрӯз дар шароити Истиклолияти давлатӣ имкониятҳои зиёде вучуд доранд, ки вазъ ва хусусиятҳои афкори педагогӣ-ахлоқии халқӣ, аз ҷумла меъёрҳои тарбиявӣ дар фолклори тоҷик мавриди баррасӣ қарор дода шаванд. Ин имкон медиҳад, ки наврасон ва ҷавонони кишвар ҳудро дар донишҷӯи эҷодиёти шиғоҳии миллати хеш, пас нигоҳ доштани он масъулият дошта бошанд.

Ҳамосаи мардумии «Гурғулӣ» аҳамияти бузурги педагогӣ-ахлоқӣ дорад, зеро аз ҷиҳати маънавӣ олами ботинии ватандӯстиро қавӣ мегардонад, муҳаббат ба ватан ва меҳри ҳудогоҳиро меафзояд. Ҳамосаи «Гурғулӣ» мавзӯи педагогӣ-ахлоқӣ дошта, тасвири олами ботинии инсонро тавассути шеърҳои халқӣ ва хеле сода, бо муоширати халқӣ баён кардааст.

Муҳимияти таҳқиқоти илмӣ-педагогии хамосаи «Гурғулӣ», ҳамчун эҷодиёти шифоҳии тоҷик дар он аст, ки асоси онро тарбия ва ахлоқи халқӣ ташкил медиҳад ва дар баланд бардоштани ҳисси худшиносии миллӣ аҳамияти муҳим дорад. Маҳз хамосаи «Гурғулӣ» он сарчашмаи маънавиест, ки дар он мақсадҳо, усулҳо ва воситаҳои тарбияи халқӣ ва тарбия анъанаҳои миллӣ, дар равияи урфу одатҳои мардумӣ аст ва таҳқиқи паҳлӯҳои тарбиявӣ-ахлоқии ин ёдгории педагогӣ аҳамияти илмӣ-педагогӣ дорад.

Андешаву мулоҳизоти дар боло баёншуда аз он далолат мекунад, ки мавзуи таҳқиқоти диссертатсионии Назаров Холназар хеле мубрам ва муҳим буда, аз арзиши назариявӣ ва амалӣ доштани таҳқиқоти диссертатсионӣ шаҳодат мекунад.

Диссертатсия мутобик ба талаботи Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсионӣ ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 ба тасвиб расидаанд, иҷро шудааст.

Кори диссертатсионӣ дар кафедраи умумидонишгоҳии педагогикаи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон иҷро шуда, бо қарори шӯрои олимони факултети филологияи руси Донишгоҳи мазкур муҳокима ва ба ҳимоя пешниҳод шудааст (Суратчаласа аз 19.04.2022, №8).

Дар ҳулосаи кафедра ва шӯрои олимони факултети филологияи руси Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ба диссертатсия баҳои объективӣю ҳаматрафа ва мусбат дода шудааст.

2. Диссертатсия ба талаботи бандҳои 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ мебошад.

Дар таҳқиқоти диссертатсионӣ ақидаҳои этнопедагогии халқи тоҷик ҳамчун таҷрибаи маънавӣ-ахлоқӣ ва қисми таркибии фарҳанги миллӣ ва паҳлӯҳои тарбиявӣ-ахлоқии хамосаи «Гурғулӣ» мавриди омӯзишу таҳқиқ ва баррасӣ қарор шудааст.

Натиҷаҳои илмии таҳқиқотро ба сифати маводи иловагӣ ва тавсияҳои амалӣ дар фаъолияти омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, миёна ва олии касбӣ, дар қарорди барномаҳо, дастурҳои таълимиву тарбиявӣ, дар раванди курсҳои омӯзишӣ-тарбиявӣ махсус ва чорабиниҳои тарбиявӣ, мизҳои муваҷҷаб ва семинару конференсияҳо, тайёр кардани қорҳои илмӣ-таҳқиқотӣ истифода бурдан мумкин аст.

Натиҷаҳои таҳқиқот имконият фароҳам меоваранд, ки андешаҳои тарбиявӣ ва ахлоқии хамосаи «Гурғулӣ» ба таври мақсаднок дар раванди таълими дарси адабиёт ва чорабиниҳои тарбиявӣ васеъ истифода шаванд; дар байни хонандагон шабнишинҳои бадеӣ ва гурғулиҳои ба

роҳ монда шавад; озмунҳои ноҳиявӣ, вилоятӣ ва ҷумҳуриявӣ эҷодиёти даҳони халқ, махсусан ҳамосаи “Гӯруғӣ” ташкил ва баргузор карда шуда, ин ганҷинаи гаронбаҳо ба нақшаву барномаҳои таълимӣ-тарбиявӣ ворид карда шаванд.

Хулосаҳои асосӣ ва пешниҳодҳои илмию амалии таҳқиқотро бо мақсади ташаккули ахлоқ ва ҳисси ватандӯстиву ифтихори миллии хаонандагон метавон истифода бурд.

Натиҷаҳои таҳқиқотро метавон дар ҷараёни дарсҳо, ҷамъомаду маҳфилҳои адабию маърифатӣ, ҷорабиниҳои беруназсинфӣ беруназмактабӣ, ба монанди шабнишинӣ, конференсия, мизҳои мудаввар дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, литсей ва гимназияҳо, дар курсҳои такмили ихтисос ва семинарҳои омӯзишӣ ҷиҳати такмили маҳорати касбии омӯзгорон, дар таҳияи диссертатсия ва корҳои курсиву дипломӣ васеъ истифода бурд.

3. Мазмун ва муҳтавои диссертатсияи Назаров Холназар Давлатшоевич дар мавзӯи “Афкори педагогӣ-ахлоқӣ дар ҳамосаи “Гӯруғӣ” ба бандҳои зерини шиносномаи ихтисоси илмӣ 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот: банди 3 – «Антропологияи педагогӣ» (низомҳои /шароитҳои/ рушди шахс дар ҷараёни таълим, тарбия, таҳсилот;), банди 5 – «Назария ва қосепсияҳои тарбия» (омилҳои иҷтимо-фарҳангии тарбия; шаклҳо, принсипҳои тарбияи кӯдак дар марҳилаҳои гуногуни ба камол расидани ӯ; асосҳои арзишии ташаккули раванди таълим, низомҳои педагогии тарбия; қосепсияҳои этнопедагогии тарбия;) мувофиқат мекунад.

4. Натиҷаҳо таҳқиқот дар мавридҳои зерин тасвир ва амалӣ карда шуданд:

- дар раванди дарсҳои адабиёти тоҷик оид ба эҷодиёти шифоҳӣ ва таъсири тарбиявии он ба таълимгирандагон;

- ҳангоми баргузор намудани машғулияти ҷорабиниҳои беруназсинфӣ ва беруназмактабӣ;

- дар қонфронсҳои илмӣ-назариявӣ ва семинарҳо оид ба назария ва амалияи таълиму тарбия;

- дар сӯҳбат ва, ҷаласаҳои семинарҳои илмӣ-амалии кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон;

- ҳангоми маъруза ва суҳанронҳои дар қонфронсҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ.

Ҷамҷунин, натиҷаҳои таҳқиқот дар маҷлисҳои Шӯрои Ҷамҷунин оид ба самти педагогӣ-психологии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон ва дар қонфронсҳои илмӣ муассисаҳои таҳсилоти олии

касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли маъруза пешниҳод ва баррасӣ шуда, тасвбу тасдиқ шудаанд.

Муқаррароти асосии кори диссертатсионӣ ҳамчунин дар интишороти муаллиф тавассути нашри мақолаҳои илмӣ дар нашрияҳои илмӣ ва ироаи маърузаҳо дар чорабиниҳои илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ манзур шуда, тасвиби худро ёфтаанд. Мухтавои асосӣ ва натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионӣ дар 7 номгӯй мақолаҳои илмӣ муаллиф инъикоси худро ёфта, аз ҷумла 5 номгӯй аз онҳо дар маҷалаҳои илмӣ тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти ҶТ ва 2 номгӯй дар аҷуаи маводи конференсияҳо илмӣ нашр шудаанд.

Теъдоди интишороти доғалаб дар нашрияҳои тақризшаванда ба талаботи банди 34 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни 2021, №267 тасдиқ шудааст, мутобиқ аст.

5. Маводи диссертатсия бо истифода аз ишораҳои мувофиқ ба муаллифони онҳо ва ба сарчашмаҳои иқтибосшуда қорбаст шудаанд, ки ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мувофиқат мекунанд.

6. Диссертатсия ба талаботи банди 53-и Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсионӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, аз ҷониби муаллиф мустақилона навишта шудааст, дорои ягонагии дохилӣ, натиҷаҳо ва муқаррароти нави илмӣ барои Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ки аз саҳми шахсии муаллифи таҳқиқоти диссертатсионӣ дар илми педагогика шаҳодат медиҳад.

7. Талаботи Низомнома дар бораи шӯрои диссертатсиониро ба роҳбарӣ гирифта, комиссияи экспертии диссертатсияи Назаров Холназар Давлатшоевич тавсия медиҳад, ки:

1) Диссертатсияи Назаров Холназар Давлатшоевич дар мавзӯи “Афкори педагогӣ-ахлоқӣ дар ҳамоҳасти “Гурғули” барои Ҷумҳурии Тоҷикистон шӯрои диссертатсионӣ иҷозат дода шавад;

2) **Ба сифати муассисаи пешбар** - Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи С. Улуғзода ва **ба сифати муқарризони расмӣ:** Абдурахимзода Қудратулло Саид - доктори илмҳои педагогӣ, профессори кафедраи педагогика ва психологияи Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав ва Аюбова Манижа Зокирҷонова - номзади илмҳои педагогӣ, омӯзгори калони кафедраи умумидонишгоҳии забонҳои хориҷии Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Б. Ғафуров таъин карда шаванд.

3) Барои муайян кардани вақти ҳимоя, нашр ва ҷойгир кардани эълони ҳимоя, матни диссертатсия ва автореферат дар сомонаҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Академияи таҳсилоти Тоҷикистон, нашр ва паҳнкунии автореферат иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ,  
доктори илмҳои педагогӣ



Лутфуллозода М.

Аъзои комиссияи экспертӣ:

доктори илмҳои педагогӣ



Ҳочиматова Г.М.

доктори илмҳои педагогӣ



Каримзода М.Б.

19.10.2022

*“Имзои М. Лутфуллозода, Г.М. Ҳочиматова  
ва М.Б. Каримзодаро тасдиқ мекунам”*

Нозири кадрҳои АТТ




М. Саидова